

**Wymagania edukacyjne zintegrowane z programem nauczania
z przedmiotu historia dla klasy 4
Szkoły Podstawowej nr 2 im. Edwarda hr. Raczyńskiego w Komornikach**

Wymagania zostały zmodyfikowane zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji z dnia 28.06.2024 r. (Dz.U. poz. 996)*

dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
Dział1: Z historią na Ty				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>współczesność, przeszłość, historia, historycy, legenda, baśń</i> – rozróżnia przeszłość od współczesności – rozróżnia fikcję (np. baśń) od rzeczywistości historycznej – potrafi krótko scharakteryzować, czym zajmują się historycy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>dzieje, archeologia, źródła pisane, źródła materialne</i> – rozróżnia pracę historyków i archeologów – potrafi podać przykłady postaci legendarnych i historycznych – wyjaśnia, czym są przyczyny i skutki – dokonuje podstawowego podziału źródeł historycznych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – porównuje pracę historyków i archeologów – wskazuje różne przykłady źródeł pisanych i niepisanych – wyjaśnia potrzebę edukacji historycznej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia rolę źródeł historycznych w procesie poznawania dziejów – wskazuje pozapodręcznikowe przykłady różnych kategorii źródeł historycznych – przedstawia różne efekty pracy naukowców zajmujących się przeszłością 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi zaproponować podział źródeł pisanych bądź niepisanych na podkategorie – przedstawia nowoczesne metody badania życia ludzi w przeszłości – ocenia wiarygodność różnego rodzaju źródeł pisanych
<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>ojczyzna, patriotyzm</i> – podaje przykłady świąt rodzinnych – podaje przykłady pamiątek rodzinnych 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>tradycja, drzewo genealogiczne, „mała ojczyzna”</i> – przygotowuje drzewo genealogiczne najbliższej rodziny – wyjaśnia, czym jest patriotyzm – podaje przykłady postaw i zachowań patriotycznych 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym jest genealogia – wskazuje na mapie Polski własną miejscowość, region, województwo i jego stolicę – podaje przykłady regionalnych tradycji – charakteryzuje własną „małą ojczyznę” na tle innych regionów 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje lokalne przykłady instytucji dbających o regionalną kulturę i historię – tworzy przewodnik po własnej miejscowości i regionie – charakteryzuje inne regiony państwa polskiego – wyjaśnia znaczenie dbałości o tradycję regionalną 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia historyczną genezę regionu – wskazuje wybitne postaci w dziejach regionu – ocenia, w jaki sposób różnorodność „małych ojczyzn” wpływa na bogactwo „wielkiej”

<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: państwo, region, naród – wskazuje na mapie państwo polskie i jego granice – zna poprawną nazwę państwa polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>społeczeństwo, symbole narodowe, Polonia</i> – wymienia elementy współtworzące państwo – wymienia najważniejsze czynniki narodotwórcze – przedstawia polskie symbole narodowe – przedstawia najważniejsze święta państwowe – wskazuje na mapie stolicę państwa 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje Polskę na mapie świata – wskazuje na mapie główne krainy historyczno-geograficzne Polski oraz największe miasta – rozróżnia pojęcia naród i społeczeństwo – przedstawia genezę najważniejszych świąt państwowych – wskazuje przykłady instytucji dbających o dziedzictwo narodowe – opisuje właściwy sposób zachowania względem symboli narodowych 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie świata największe zbiorowości Polonii – wyjaśnia, dlaczego należy szanować inne tradycje narodowe – przedstawia konsekwencje przynależności Polski do UE 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia genezę polskich symboli narodowych – wyjaśnia pojęcia: emigracja, uchodźcy – podaje przykłady mniejszości narodowych żyjących w Polsce
<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela używa terminów chronologicznych (<i>data, tysiąclecie, wiek</i>) – umieszcza daty na osi czasu 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>chronologia, okres p.n.e. i n.e</i> – zamienia cyfry arabskie na rzymskie – wyjaśnia, czym jest epoka historyczna – porządkuje fakty i epoki historyczne oraz umieszcza je w czasie (era, stulecie) 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje cezury czasowe epok historycznych 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje główne epoki historyczne – podaje przykłady innych rachub mierzenia czasu 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia okoliczności ustanowienia roku 1 i podziału na dwie ery – wyjaśnia różnicę między kalendarzem juliańskim i gregoriańskim
<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela określa, w którym wieku miało miejsce dane wydarzenie – poprawnie wskazuje wydarzenie wcześniejsze w czasach p.n.e. – oblicza upływ czasu między wydarzeniami w ramach jednej ery 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie przyporządkowuje wydarzenia stuleciom – oblicza upływ czasu między wydarzeniami, w tym na przełomie obu er 	<ul style="list-style-type: none"> – przy określeniu datacji wydarzenia posługuje się sformułowaniami: <i>początek, środek, koniec stulecia; półwiecze; przełom wieków</i> – przyporządkowuje wydarzenia do epok historycznych 	<ul style="list-style-type: none"> – przy określeniu datacji wydarzenia posługuje się sformułowaniami: <i>początek, środek, koniec stulecia; półwiecze; przełom wieków</i> – przyporządkowuje wydarzenia do epok historycznych 	

<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>mapa, plan</i> – dostrzega różnice między mapą a planem 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>legenda, symbol, róża wiatrów</i> – przygotowuje proste plany miejscowe – objaśnia symbole legendy mapy – odczytuje z mapy podstawowe informacje 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym jest kartografia – wyjaśnia, czym jest skala mapy – rozróżnia mapę geograficzną, polityczną, historyczną 	<ul style="list-style-type: none"> – interpretuje i wyciąga wnioski z mapy 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia elementy historii kartografii – wyjaśnia zasadę działania i rolę GPS-u we współczesnej lokalizacji przestrzennej
Dział2: Od Piastów do Jagiellonów				
<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: plemię, Słowianie – wie, kto był pierwszym historycznym władcą Polski 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem: Piastowie – przytacza przykłady legend o początkach państwa polskiego – wyjaśnia pochodzenie nazwy „Polska” – wskazuje na mapie rozmieszczenie plemion słowiańskich na ziemiach polskich 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić okoliczności zawarcia małżeństwa z Dobrawą oraz przyjęcia chrztu przez Mieszka – wymienia legendarnych protoplastów Mieszka – przedstawia najważniejsze konsekwencje przyjęcia chrztu – lokalizuje na mapie Gniezno, Poznań oraz inne główne grody w państwie Mieszka I – opisuje bitwę pod Cedynią 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje znaczenie przyjęcia chrześcijaństwa dla państwa polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia najważniejsze odkrycia archeologiczne na ziemiach polskich – określa, jakie informacje może zdobyć historyk dzięki zastosowaniu metody dendrochronologicznej – omawia dokument <i>Dagome iudex</i>
<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>cesarz, arcybiskupstwo, koronacja, gród, wojowie</i> – opisuje wygląd grodu średniowiecznego – wie, że Bolesław Chrobry był pierwszym królem Polski 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>misja, relikwie</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1000, 1025 – charakteryzuje postać św. Wojciecha – opisuje wygląd i uzbrojenie woja z drużyny książęcej 	<ul style="list-style-type: none"> – zna wydarzenia związane z datami: 997, 1002–1018 – opisuje przebieg misji św. Wojciecha do Prusów – przedstawia przyczyny i skutki zjazdu gnieźnieńskiego – wskazuje na mapie terytoria podbite przez Bolesława Chrobrego 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie wizyty Ottona III w Gnieźnie dla państwa polskiego – wyjaśnia znaczenie utworzenia samodzielnej metropolii kościelnej – wyjaśnia znaczenie koronacji Bolesława Chrobrego 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia skutki polityki wewnętrznej i zagranicznej Bolesława dla państwa polskiego
<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>duchowieństwo, zakon chrześcijański, mnich, klasztor</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>reguła zakonna, skryptorium, pergamin</i> – podaje przykłady zakonów 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia najstarsze zakony na ziemiach polskich – wyjaśnia, jak należy rozumieć zasadę obowiązującą 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje wkład duchowieństwa w średniowieczną kulturę 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje przykłady lokalizacji najstarszych budowli zakonnych na ziemiach polskich

<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje wygląd mnichów – opisuje podstawowe zajęcia duchowieństwa zakonnego w średniowieczu 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje życie wewnątrz klasztoru 	<ul style="list-style-type: none"> benedyktynów <i>módl się i pracuj</i> – opisuje wygląd średniowiecznych ksiąg – wyjaśnia, w jaki sposób zakony przyczyniły się do rozwoju rolnictwa na ziemiach polskich 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie ksiąg i ksiązek dla rozwoju wiedzy i nauki 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jakie są związki między działalnością zakonów a nauką historyczną
<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem: <i>uniwersytet</i> – wyjaśnia, dlaczego historycy nadali królowi Kazimierzowi przydomek „Wielki” – opisuje wygląd średniowiecznego zamku 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>dynastia, uczta u Wierzyńka</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1364, 1370 – wyjaśnia powiedzenie: <i>Zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia główne reformy Kazimierza Wielkiego – opisuje zjazd monarchów w Krakowie – wyjaśnia cele oraz znaczenie utworzenia Akademii Krakowskiej – wskazuje na mapie ziemie przyłączone do Polski za panowania Kazimierza Wielkiego 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje oraz ocenia politykę wewnętrzną i zagraniczną prowadzoną przez Kazimierza Wielkiego – argumentuje, dlaczego Kazimierz Wielki stał się wzorem dobrego władcy 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje politykę prowadzoną przez Bolesława Chrobrego i Kazimierza Wielkiego – wyjaśnia znaczenia panowania Kazimierza Wielkiego dla państwa polskiego
<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>rycerz, zbroja, herb, zamek</i> – opisuje wygląd średniowiecznego rycerza 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>paź, giermek, pasowanie, kopia, dziedziniec, fosa, baszta, most zwodzony</i> – wyjaśnia, kto i w jaki sposób mógł zostać rycerzem – opisuje wygląd średniowiecznego zamku – charakteryzuje turnieje rycerskie 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, w jaki sposób utrzymywali się rycerze – przedstawia powinności rycerskie – charakteryzuje kodeks rycerski 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady zachowanych zamków średniowiecznych w Polsce i w regionie 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia przykłady wzorców rycerskich utrwalonych w literaturze i legendach
<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>Jagiellonowie</i> – wie, kim był Władysław Jagiełło – wskazuje na mapie państwo polskie oraz obszar Wielkiego Księstwa Litewskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem: <i>unia</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1385 – przedstawia główne konsekwencje unii w Krewie 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje sytuację związaną z objęciem tronu polskiego po wygaśnięciu dynastii Piastów – przedstawia okoliczności zawiązania unii polsko-litewskiej – wymienia postanowienia unii w Krewie 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia zagrożenie ze strony zakonu krzyżackiego dla obu państw 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia stosunek Litwinów do unii w Krewie – na podstawie mapy ocenia sytuację geopolityczną w Europie Środkowej po zawarciu unii

<p>– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>rycerz, miecz, herb</i> – opisuje wygląd i cechy rycerza</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>giermek, kopia, kodeks honorowy</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1410 – charakteryzuje postać Zawiszy Czarnego – wyjaśnia powiedzenie: <i>polegać jak na Zawiszy</i></p>	<p>– charakteryzuje rycerski kodeks honorowy – przedstawia przyczyny wielkiej wojny z zakonem krzyżackim – opisuje przebieg bitwy pod Grunwaldem</p>	<p>– wyjaśnia, czym zajmuje się heraldyka – wyjaśnia charakter obyczajowości i kultury rycerskiej – przedstawia postanowienie pokoju toruńskiego oraz skutki bitwy pod Grunwaldem</p>	<p>– przedstawia genezę i charakteryzuje różne zakony rycerskie – podaje przykłady różnych herbów</p>
<p>– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>astronom, obserwacje</i> – wie, kim był Mikołaj Kopernik</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>astronomia, diecezje, ekonomia</i> – wyjaśnia powiedzenie: <i>wstrzymał Słońce i ruszył Ziemię</i></p>	<p>– wie, gdzie urodził się Mikołaj Kopernik oraz gdzie znajduje się jego grobowiec – przedstawia poglądy na temat Ziemi i Układu Słonecznego przed odkryciem Kopernika</p>	<p>– przedstawia inne dokonania i zainteresowania Mikołaja Kopernika – wyjaśnia, czym jest nauka i jakie cechy musi spełniać wiedza naukowa – opisuje, w jaki sposób zrekonstruowano wygląd Mikołaja Kopernika</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminem: układ heliocentryczny – wyjaśnia, dlaczego najważniejsze dzieło Kopernika zostało potępione przez Kościół</p>
<p>– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>szlachta</i> – określa epokę, w której żył Jan Zamoyski</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>kanclerz, hetman, akademia</i> – charakteryzuje postać i dokonania Jana Zamoyskiego</p>	<p>– zna królów Polski: Stefana Batorego i Zygmunta II Augusta – opisuje państwo polskie rządzone przez szlachtę w XVI w. – charakteryzuje zabudowę i układ Zamościa – wyjaśnia słowa Zamoyskiego: <i>Takie będą Rzeczypospolite, jakie ich młodzieży chowanie</i></p>	<p>– wyjaśnia różnice między monarchią dynastyczną a elekcyjną – przedstawia zagrożenia dla państwa polskiego wynikające z systemu wolnej elekcji – wskazuje na mapie Zamość</p>	<p>– wyjaśnia, jakie cechy powinien mieć mąż stanu – charakteryzuje Zamość, jako przykład miasta renesansowego</p>
<p>Dział3: Wojny i upadek Rzeczypospolitej</p>				

<p>– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>potop szwedzki, husaria, Jasna Góra</i></p> <p>– opisuje wygląd i uzbrojenie husarii</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>potop szwedzki, wielki wezyr, odsiecz</i></p> <p>– zna wydarzenia związane z datami: 1655–1660, 1683</p> <p>– wskazuje na mapie granice Rzeczypospolitej oraz jej sąsiadów</p> <p>– zna postaci: Augustyn Kordecki, Stefan Czarniecki, Jan III Sobieski, oraz ich dokonania</p>	<p>– przedstawia przebieg potopu szwedzkiego i przełomowej obrony Jasnej Góry</p> <p>– wskazuje na mapie: Szwecję, Jasną Górę, Turcję, Chocim, Wiedeń</p> <p>– wyjaśnia powiedzenie: <i>Polska przedmurzem chrześcijaństwa</i></p>	<p>– wyjaśnia, jakie były przyczyny klęski Polaków w pierwszej fazie potopu szwedzkiego</p>	<p>– wyjaśnia, dlaczego wojny XVII wieku przyczyniły się do osłabienia Rzeczypospolitej</p>
<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>encyklopedia, edukacja, reformy</i></p> <p>– wyjaśnia, w jakim celu wprowadzane są reformy państwa</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>Szkoła Rycerska, kadet, mecenas, obiady czwartkowe</i></p> <p>– wymienia zasługi króla Stanisława Augusta Poniatowskiego</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego Dzień Edukacji Narodowej jest współcześnie obchodzony 14 października</p>	<p>– charakteryzuje sytuację państwa polskiego w czasach panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego</p> <p>– przedstawia najwybitniejszych twórców doby stanisławowskiej oraz ich dokonania</p>	<p>– wskazuje przykłady zabytków doby oświecenia w kraju i w regionie</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego oświecenie było nazywane „wiekiem rozumu”</p> <p>– wyjaśnia znaczenie powołania Komisji Edukacji Narodowej dla państwa polskiego</p>	<p>– wyjaśnia kontrowersje w ocenie panowania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego</p> <p>– proponuje własne reformy w państwie oraz edukacji i wyjaśnia ich celowość</p>
Dział4: Ku współczesnej Polsce				
<p>– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>rozbiory, powstanie</i></p> <p>– wymienia państwa, które dokonały rozbiorów</p> <p>– przedstawia cel powstania kościuszkowskiego</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>konstytucja, kosynierzy</i></p> <p>– zna wydarzenia związane z datami: 3 maja 1791 r., 1794, 1795</p> <p>– charakteryzuje postać i dokonania Tadeusza Kościuszki</p>	<p>– charakteryzuje postać i dokonania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego</p> <p>– przedstawia znaczenie uchwalenia Konstytucji 3 Maja</p> <p>– opisuje przebieg powstania kościuszkowskiego</p>	<p>– wyjaśnia, dlaczego rocznica uchwalenia Konstytucji 3 Maja została ogłoszona świętem narodowym</p> <p>– charakteryzuje program polityczno-społeczny Tadeusza Kościuszki</p> <p>– wyjaśnia przyczyny klęski powstania kościuszkowskiego</p>	<p>– wyjaśnia przyczyny kryzysu Rzeczypospolitej szlacheckiej</p> <p>– podaje przykłady i ocenia różne postawy Polaków w okresie rozbiorów (w tym</p>

<p>– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>hymn państwowy</i></p> <p>– zna nazwisko autora hymnu państwowego</p> <p>– potrafi objaśnić pierwszą zwrotkę i refren hymnu</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>emigracja, legiony</i></p> <p>– zna wydarzenia związane z datą: 1797</p> <p>– charakteryzuje postaci oraz dokonania gen. Jana Henryka Dąbrowskiego i Józefa Wybickiego</p>	<p>– przedstawia sytuację narodu polskiego po III rozbiórce</p> <p>– opisuje Legiony Polskie we Włoszech oraz panujące w nich zasady</p> <p>– wie, kiedy <i>Mazurek Dąbrowskiego</i> został polskim hymnem narodowym</p>	<p>– przedstawia dalsze losy Legionów Polskich we Włoszech</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego Polacy zaczęli tworzyć legiony polskie u boku Napoleona</p>	<p>– charakteryzuje postać Napoleona Bonaparte</p> <p>– ocenia, czy Napoleon spełnił pokładane w nim przez Polaków nadzieje</p>
<p>– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>zaborcy, zabór rosyjski, wojna partyzancka</i></p> <p>– wyjaśnia, dlaczego Polacy zorganizowali powstanie</p> <p>– charakteryzuje taktykę walki partyzanckiej</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>działalność konspiracyjna, branka, dyktator, zesłanie</i></p> <p>– zna wydarzenia związane z datami: 1863–1864</p> <p>– pokazuje na mapie zasięg zaboru rosyjskiego</p> <p>– charakteryzuje postać i dokonania Romualda Traugutta</p>	<p>– charakteryzuje sytuację narodu polskiego w zaborze rosyjskim</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego Polacy prowadzili działalność konspiracyjną</p> <p>– opisuje charakter i przebieg powstania styczniowego</p> <p>– przedstawia skutki powstania</p>	<p>– opisuje funkcjonowanie państwa powstańczego</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego powstanie styczniowe upadło</p> <p>– ocenia postawę Polaków pod zaborem rosyjskim</p>	<p>– porównuje powstanie styczniowe z innymi powstaniem</p> <p>– przedstawia różne metody walki o polskość</p>
<p>– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>tajne nauczanie, laureat, Nagroda Nobla</i></p> <p>– wyjaśnia, dlaczego Polacy nie mogli odbywać edukacji w języku polskim</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>Uniwersytet Latający</i></p> <p>– charakteryzuje, na czym polegało tajne nauczanie</p> <p>– charakteryzuje postać Marii Skłodowskiej-Curie</p> <p>– wymienia, za jakie dokonania Maria Skłodowska-Curie otrzymała Nagrodę Nobla</p>	<p>– porównuje szkolnictwo XIX-wieczne i współczesne</p> <p>– wyjaśnia, jak funkcjonował Uniwersytet Latający</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego M. Skłodowska-Curie musiała wyjechać do Francji</p> <p>– przedstawia dokonania M. Skłodowskiej-Curie i wyjaśnia, za co została uhonorowana Nagrodą Nobla</p>	<p>– wymienia innych polskich laureatów Nagrody Nobla</p> <p>– opisuje swoją ulubioną dziedzinę naukową i jej wybitnego przedstawiciela</p> <p>– wyjaśnia rolę nauki w rozwoju cywilizacyjnym</p>	<p>– opisuje działalność Marii Skłodowskiej-Curie podczas I wojny światowej</p>

<p>– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>II Rzeczpospolita</i></p> <p>– wskazuje na mapie obszar II RP</p> <p>– wie, kiedy i z jakiej okazji obchodzimy święto państwowe w dniu 11 listopada</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>I wojna światowa, Naczelnik Państwa</i></p> <p>– zna wydarzenia związane z datami: 1914–1918; 11 listopada 1918 r., 15 sierpnia 1920 r.</p> <p>– charakteryzuje postać Józefa Piłsudskiego</p>	<p>– charakteryzuje działalność Józefa Piłsudskiego przed I wojną światową</p> <p>– wyjaśnia sytuację państw zaborczych po wybuchu I wojny światowej</p> <p>– przedstawia udział Legionów Polskich w działaniach zbrojnych podczas I wojny światowej</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego dzień 11 listopada został ogłoszony świętem państwowym</p> <p>– wyjaśnia rolę Józefa Piłsudskiego w odzyskaniu niepodległości i budowie państwa polskiego</p>	<p>– opisuje trudności polityczne w odbudowie państwa polskiego</p> <p>– ocenia znaczenie Bitwy Warszawskiej</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego w rocznicę Bitwy Warszawskiej Wojsko Polskie obchodzi swoje święto</p> <p>– omawia wydarzenia, które miały wpływ na kształtowanie się granic II Rzeczypospolitej</p>	<p>– wyjaśnia sytuację geopolityczną w Europie powstałą w wyniku I wojny światowej</p>
<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>II RP, ulani</i></p> <p>– przedstawia głównodowodzącego wojsk polskich w bitwie pod Warszawą</p> <p>– odpowiada, jaki był wynik Bitwy Warszawskiej</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>komunizm, bolszewicy, cud nad Wisłą</i></p> <p>– zna wydarzenie związane z datą: 15 sierpnia 1920 r.</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego 15 sierpnia obchodzone jest Święto Wojska Polskiego</p>	<p>– wyjaśnia genezę wojny o wschodnią granicę II RP</p> <p>– omawia przebieg wojny polsko-bolszewickiej</p> <p>– ocenia postawę ludności polskiej wobec sowieckiego zagrożenia</p> <p>– charakteryzuje mit „cudu nad Wisłą”</p>	<p>– wyjaśnia, jakie czynniki złożyły się na sukces wojsk polskich w wojnie z Rosją Sowiecką</p>	<p>– wyjaśnij, kiedy i w jaki sposób bolszewicy przejęli władzę w Rosji</p> <p>– podaje przykłady współcześnie istniejących krajów komunistycznych oraz opisuje życie ich mieszkańców</p>
<p>– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>port, przemysł, minister, bezrobocie</i></p> <p>– wskazuje na mapie Polski Gdynię</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego Gdynia stała się polskim „oknem na świat”</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>eksport, import, okręg przemysłowy</i></p> <p>– charakteryzuje postać Eugeniusza Kwiatkowskiego</p> <p>– wskazuje na mapie obszar Centralnego Okręgu Przemysłowego</p>	<p>– opisuje trudności gospodarcze i ustrojowe w odbudowie państwa polskiego</p> <p>– przedstawia dokonania Eugeniusza Kwiatkowskiego</p>	<p>– wyjaśnia, w jaki sposób rozwój gospodarczy wpływa na sytuację obywateli</p>	<p>– wyjaśnia rolę potencjału gospodarczego państwa we współczesnym świecie</p> <p>– wymienia najważniejsze ośrodki przemysłowe współczesnej Polski</p>

<p>– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>okupacja</i></p> <p>– wie, kiedy i gdzie wybuchła II wojna światowa</p> <p>– opisuje sytuację narodu polskiego pod niemiecką okupacją</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>łapanki, Armia Krajowa, Szare Szeregi</i></p> <p>– zna wydarzenia związane z datami: 1 września 1939 r., 1 sierpnia 1944 r.</p> <p>– charakteryzuje postaci Zośki, Alka i Rudego</p>	<p>– opisuje najważniejsze akcje Szarych Szeregów, w tym akcję pod Arsenalem</p> <p>– ocenia postawę młodzieży polskiej pod okupacją</p>	<p>– charakteryzuje działalność Polskiego Państwa Podziemnego</p> <p>– przedstawia politykę okupantów wobec Polaków (mord katyński)</p>	<p>– podaje przykłady udziału żołnierzy polskich na frontach II wojny światowej</p> <p>– przedstawia przebieg powstania warszawskiego</p>
<p>– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>obozy koncentracyjne</i></p> <p>– opisuje politykę Niemiec wobec ludności żydowskiej</p> <p>– wyjaśnia, kto objął rządy w państwie polskim po zakończeniu II wojny światowej</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminem: „żołnierze niezłomni”</p> <p>– zna zbrodnie niemieckie popełnione na Żydach</p> <p>– charakteryzuje postaci Witolda Pileckiego, Danuty Siedzikówny</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego dla wielu Polaków wojna się nie zakończyła</p> <p>– wyjaśnia pojęcie: „żołnierze niezłomni”</p>	<p>– charakteryzuje postać i działalność Witolda Pileckiego</p> <p>– opisuje represje komunistów wobec zwolenników prawowitych władz polskich</p> <p>– ocenia postawę Danuty Siedzikówny, ps. Inka</p>	<p>– wyjaśnia, dlaczego państwo polskie znalazło się po II wojnie światowej w sowieckiej strefie wpływów</p> <p>– charakteryzuje działalność partyzantki antykomunistycznej</p> <p>– wyjaśnia dramatyzm wyboru postaw przez obywateli wobec państwa polskiego po II wojnie światowej</p>	<p>– wyjaśnia pojęcie: „<i>suwerenność</i>”</p> <p>– wyjaśnia pojęcie: „<i>żelazna kurtyna</i>” oraz jego genezę</p> <p>– charakteryzuje postać i działalność Ireny Sendlerowej</p> <p>– wymienia największe niemieckie obozy koncentracyjne</p>
<p>– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>papież</i></p> <p>– wie, kim był Karol Wojtyła</p> <p>– podaje miasto, w którym urodził się Karol Wojtyła</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>konklawe, kardynał, pontyfikat</i></p> <p>– charakteryzuje rolę papieża jako przywódcy Kościoła katolickiego oraz jako autorytetu moralnego dla wiernych</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego Jan Paweł II był darzony wielkim szacunkiem</p>	<p>– opisuje sytuację społeczeństwa polskiego w czasach PRL</p> <p>– charakteryzuje rolę Kościoła katolickiego w czasach komunizmu</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do kraju dla społeczeństwa polskiego</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie słów Jana Pawła II: <i>Niech zstąpi Duch Twój i odnowi oblicze ziemi. Tej ziemi!</i></p>
<p>– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>demokracja, strajk</i></p> <p>– wie, jak się nazywał pierwszy przywódca związku zawodowego „Solidarność” i późniejszy prezydent</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>związek zawodowy, „Solidarność”, stan wojenny, Okrągły Stół</i></p> <p>– zna wydarzenia związane z datami: sierpień 1980, 1989</p>	<p>– opisuje okoliczności zawiązania związku zawodowego „Solidarność”</p> <p>– przedstawia główne postulaty „Solidarności”</p> <p>– wymienia ograniczenia, z jakimi wiązało się wprowadzenie stanu wojennego</p>	<p>– wskazuje różnice polityczne między czasami komunizmu a wolną Polską</p> <p>– podaje przykłady protestów Polaków przeciwko władzom komunistycznym</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę odegrał stan wojenny</p>	<p>– opowiada o rywalizacji między Związkiem Sowieckim a Zachodem</p> <p>– wyjaśnia znaczenie i skutki rozmów Okrągłego Stołu</p>

	– wyjaśnia, dlaczego w 1980 r. doszło do masowych strajków robotniczych – zna głównych bohaterów „Solidarności” – Lecha Wałęsę, Annę Walentynowicz, Andrzeja Gwiazdę, Jerzego Popiełuszkę	– wyjaśnia symbolikę Okrągłego Stołu		
--	--	--------------------------------------	--	--

Dostosowywanie wymagań edukacyjnych do specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów

Uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych obowiązują wymagania i kryteria ocen określone w wymaganiach edukacyjnych dla wszystkich uczniów, z pewnymi wyjątkami wynikającymi z posiadanej niepełnosprawności lub deficytów i uwzględniającymi zalecenia zawarte w opiniach i/lub orzeczeniach, tj.:

	formy dostosowania wymagań edukacyjnych:	warunki sprawdzania wiedzy i umiejętności:
uczeń słabosłyszący	<ul style="list-style-type: none"> • dostosowanie wymagań do możliwości ucznia; 	<ul style="list-style-type: none"> • nauczyciel mówi zwrócony twarzą do ucznia; • redukcja hałasu, spokojne tempo mowy; • nieocenianie błędów wynikających z niedosłuchu.
uczeń słabowidzący	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczenie zadań opartych na pomocach wizualnych; • powiększenie czcionki, przejrzysty wydruk; • dostosowanie wymagań do możliwości ucznia; • 	<ul style="list-style-type: none"> • powiększona czcionka, przejrzysty druk; • materiały cyfrowe, wysoki kontrast; • ograniczenie liczby detali w grafice; • wydłużenie czasu;
uczeń ze spektrum Autyzmu	<ul style="list-style-type: none"> • krótkie i jednoznaczne polecenia, unikanie metafor; • sprawdzanie zrozumienia poleceń, parafraza; • praca z materiałem wizualnym (obrazki, schematy); • unikanie zadań wymagających rywalizacji; • dostosowanie wymagań do możliwości ucznia; 	<ul style="list-style-type: none"> • wydłużenie czasu pracy; • dzielenie zadań na etapy; • ograniczenie bodźców; • możliwość wyboru formy odpowiedzi: ustna/pisemna;
uczeń z orzeczeniem o potrzebie nauczania indywidualnego lub	<ul style="list-style-type: none"> • dostosowanie wymagań do możliwości ucznia; 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenianie przede wszystkim przekazu i zrozumienia treści;

z opinią o zindywidualizowanej ścieżce kształcenia		<ul style="list-style-type: none"> • możliwość odpowiedzi ustnej, dialogowej; • wydłużony czas na wykonanie zadań;
uczeń ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się:		
<ul style="list-style-type: none"> • uczeń z dysgrafią 	<ul style="list-style-type: none"> • dostosowanie wymagań do możliwości ucznia; 	<ul style="list-style-type: none"> • wydłużenie czasu pisania; • ocena treści, nie estetyki pisma; • możliwość pisania na komputerze; • odpowiedź ustna zamiast pisemnej.
<ul style="list-style-type: none"> • uczeń z dysortografią 	<ul style="list-style-type: none"> • dostosowanie wymagań do możliwości ucznia; • korzystanie ze słownika, kart wzorów; 	<ul style="list-style-type: none"> • nieobniżanie ocen za błędy ortograficzne w języku obcym; • zadania wyboru zamiast luk; • ocenianie komunikatywności.
<ul style="list-style-type: none"> • uczeń z dysleksją 	<ul style="list-style-type: none"> • dostosowanie wymagań do możliwości ucznia; • większa czcionka, czytelny układ strony; • mniej nowych słówek, częste powtórki; 	<ul style="list-style-type: none"> • wydłużenie czasu czytania; • ocena treści zamiast techniki czytania; • możliwość głośnego odczytania polecenia.
<ul style="list-style-type: none"> • uczeń z dyskalkulią 	<ul style="list-style-type: none"> • dostosowanie wymagań do możliwości ucznia; 	<ul style="list-style-type: none"> • wydłużenie czasu pracy;
uczeń-cudzoziemiec i uczeń z trudnościami adaptacyjnymi związanymi z wcześniejszym kształceniem za granicą	<ul style="list-style-type: none"> • uproszczenie języka poleceń, unikanie idiomów; • wsparcie wizualne: obrazki, przykłady, słowniki obrazkowe; • ograniczenie liczby nowych słów; • dostosowanie wymagań do możliwości ucznia; 	<ul style="list-style-type: none"> • wydłużenie czasu pracy; • dopuszczenie odpowiedzi ustnych zamiast pisemnych; • weryfikacja zrozumienia poleceń pytaniami pomocniczymi; • ocenianie rozumienia, nie poprawności językowej.
uczeń z afazją	<ul style="list-style-type: none"> • dostosowanie wymagań do możliwości ucznia; • wsparcie wizualne: obrazki, przykłady, słowniki obrazkowe; • unikanie trudnych abstrakcyjnych pojęć; 	<ul style="list-style-type: none"> • wydłużenie czasu odpowiedzi; • możliwość odpowiedzi nie na forum klasy; • błędy artykulacyjne nie wpływają na ocenę; • w razie trudności rezygnacja z odpowiedzi ustnych na rzecz pisemnych; • dzielenie materiału na mniejsze części;
uczeń z zaburzeniami komunikacji językowej	<ul style="list-style-type: none"> • dostosowanie wymagań do możliwości ucznia; • mniej nowych słówek i struktur; 	<ul style="list-style-type: none"> • wydłużenie czasu odpowiedzi; • proste polecenia, oparte na przykładach;

	<ul style="list-style-type: none"> • częste powtórzenia i odwołania do życia codziennego; • stosowanie stałych, powtarzalnych reguł i zasad – ten sam schemat zadań, testu, kartkówki; 	<ul style="list-style-type: none"> • pytania pomocnicze i naprowadzające.
uczeń z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	<ul style="list-style-type: none"> • dostosowanie wymagań do możliwości ucznia; • proste i krótkie polecenia w testach; • ograniczenie liczby zadań, bez skomplikowanych struktur; • unikanie abstrakcyjnych konstrukcji językowych. • częste powtórzenia i odwołania do życia codziennego; 	<ul style="list-style-type: none"> • wydłużenie czasu odpowiedzi; • proste polecenia, oparte na przykładach; • pytania pomocnicze i naprowadzające.
uczeń z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną innymi przyczynami niż mózgowo-porażenie dziecięce	<ul style="list-style-type: none"> • dostosowanie wymagań do możliwości ucznia; 	<ul style="list-style-type: none"> • wydłużenie czasu pracy; • dopuszczenie odpowiedzi ustnych zamiast pisemnych; • weryfikacja zrozumienia poleceń pytaniami pomocniczymi;
uczeń z niepełnosprawnościami sprzężonymi	zalecenia zawarte w Indywidualnym Programie Edukacyjno-Terapeutycznym	
uczeń z niedostosowaniem społecznym lub zagrożony niedostosowaniem społecznym	<ul style="list-style-type: none"> • dostosowanie wymagań do możliwości ucznia; 	<ul style="list-style-type: none"> • wydłużenie czasu odpowiedzi; • proste polecenia, oparte na przykładach; • pytania pomocnicze i naprowadzające; • ograniczenie bodźców;
uczeń z zaburzeniami komunikacji językowej i mutyzmem wybiórczym	<ul style="list-style-type: none"> • dostosowanie wymagań do możliwości ucznia; 	<ul style="list-style-type: none"> • wydłużenie czasu odpowiedzi; • proste polecenia, oparte na przykładach; • pytania pomocnicze i naprowadzające; • ograniczenie bodźców;

Opracowanie:

zespół nauczycieli historii w składzie

Ariana Milecka - Szyszka

Piotr Napierała